

### **Uzasadnienie**

Upoważnienie zawarte w art. 71 ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, nakłada na ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania obowiązek określenia w drodze rozporządzenia składu zespołów orzekających, trybu ich powołania, szczegółowych zasad działania tych zespołów, trybu postępowania odwoławczego, wzorów orzeczeń oraz szczegółowych zasad kierowania dzieci i młodzieży do kształcenia specjalnego, indywidualnego rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania. Rozporządzenie powinno uwzględniać jak najpełniejszą realizację potrzeb dziecka, a także zapewnić możliwość dostosowania form przygotowania przedszkolnego oraz form kształcenia do aktualnych możliwości psychofizycznych dziecka.

Projektowane rozporządzenie zastąpi obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072).

Projektowane rozwiązania wynikają z potrzeby usprawnienia procesu wydawania orzeczeń i opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju i podnoszenia merytorycznej jakości ich sporządzania oraz wyeliminowania występujących nieprawidłowości w tym zakresie. Mają na celu uzupełnienie oraz doprecyzowanie przepisów, z uwzględnieniem zmian w systemie oświaty, jakie miały miejsce od 2008 r. tj. od czasu wydania dotychczasowego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, oraz doświadczeń płynących z praktyki nabytej w tym okresie.

Proponowane w tym zakresie zmiany wychodzą naprzeciw oczekiwaniom środowiska reprezentującego nauczycieli, rodziców, dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty, partnerów społecznych, a także przedstawicieli organów samorządu terytorialnego oraz sprawujących nadzór pedagogiczny. W projekcie uwzględniono również część postulatów dotyczących wydawania orzeczeń i opinii przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne, zgłaszane przez Parlamentarzystów w interpelacjach i zapytaniach.

Powyższe cele będą osiągnięte poprzez:

- a) doprecyzowanie przepisów związanych z wydawaniem orzeczeń i opinii, w tym zwiększenie kompetencji zespołów orzekających w sprawie podejmowania decyzji dotyczących potrzeby objęcia ucznia indywidualnym nauczaniem, z uwzględnieniem informacji zawartych w zaświadczeniu wydanym przez lekarza;
- b) określenie kryteriów uwzględnianych przez kuratora oświaty przy wskazywaniu poradni uprawnionych do wydawania orzeczeń i opinii dla dzieci i młodzieży niewidomych, słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera;

- c) uszczegółowienie regulacji w zakresie kierowania dzieci i młodzieży do kształcenia specjalnego, indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania;
- d) dostosowanie brzmienia przepisów rozporządzenia, w tym stosowanej terminologii, do zmian w innych przepisach.

Mając na uwadze powyższe, w porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym, w projekcie rozporządzenia wprowadza się następujące zmiany:

### **1) słowniczek stosowanych określeń**

W celu zwiększenia czytelności przepisów wprowadzono w § 2 projektu rozporządzenia słowniczek, tj. ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) opiniach – należy przez to rozumieć opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka;
- 2) orzeczeniach – należy przez to rozumieć orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania i orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
- 3) placówkach – należy przez to rozumieć placówki, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy;
- 4) poradni – należy przez to rozumieć publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym publiczne poradnie specjalistyczne;
- 5) uczestniku zajęć – należy przez to rozumieć dzieci, młodzież i osoby pełnoletnie objęte zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi;
- 6) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 7) wnioskodawcy – należy przez to rozumieć rodzica dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć albo pełnoletniego ucznia;
- 8) dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego prowadzonej przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną – także osobę kierującą inną formą wychowania przedszkolnego.

### **2) rodzaje orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające**

W § 3 ust. 1 pkt 1 projektu doprecyzowano, że poradnie wydają również orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 i 3 ustawy, tj. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania, kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (Dz. U. z 2014 r. poz. 392) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania, kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 414). Zmiana ma na celu ujednolicenie przepisów. Kształcenie specjalne dzieci i młodzieży

zagrożonych niedostosowaniem społecznym organizuje się na podstawie posiadanego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Mogą oni kształcić się we wszystkich typach szkół i placówek, w tym w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w przepisach § 13 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 109, poz. 631).

W § 3 ust. 1 pkt 2 projektu wskazano, że orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego wydaje się dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie również do innej formy wychowania przedszkolnego, zgodnie z przepisami art. 2 pkt 1 ustawy. Indywidualne obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne może być bowiem organizowane zarówno w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, jak i innej formie wychowania przedszkolnego.

### **3) właściwość zespołów orzekających**

W § 4 ust. 1 projektu dookreślono, że zespoły orzekające, wydają orzeczenia i opinie dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, mających siedzibę na terenie działania poradni. Poradnia ta bowiem udziela pomocy dzieciom i młodzieży uczęszczającym do jednostek systemu oświaty działających w rejonie określonym przez organ prowadzący poradnię, ich rodzicom i nauczycielom. Specjaliści poradni znają zatem specyfikę danej jednostki, dzięki czemu są w stanie sformułować zalecenia do pracy z dzieckiem lub uczniem, które uwzględniając zasoby i warunki ich funkcjonowania, ukierunkowują dany zespół nauczycieli i specjalistów na działania wspierające mające na celu zaspokojenie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych konkretnego dziecka lub ucznia uczęszczającego do tej jednostki.

W § 4 ust. 2 doprecyzowano przepis umożliwiający wydawanie orzeczeń i opinii dla dzieci i młodzieży będących wychowankami wszystkich placówek, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy, tj. młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych oraz ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, zarówno przez zespoły orzekające poradni na terenie której znajdują się wymienione placówki, jak i zespoły właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dzieci i młodzieży. Ułatwia to otrzymanie orzeczenia lub opinii w przypadku wychowanków uczęszczających do ośrodków znajdujących się w znacznej odległości od ich miejsca zamieszkania (jak to często ma miejsce w przypadku nieletnich będących wychowankami młodzieżowych ośrodków wychowawczych, którym miejsce wskazywane jest przez Centralny System Kierowania nieletnich funkcjonujący w Ośrodku Rozwoju Edukacji, uwzględniający typ szkoły i klasę do jakiej uczęszczają) oraz wychowanków burs.

Wydanie orzeczenia często poprzedzone jest badaniami diagnostycznymi prowadzonymi przez specjalistów poradni, co w sytuacji ww. wychowanków wymagałoby pobytu w tym czasie w miejscu zamieszkania i wiązałoby się m. in. z koniecznością pokrycia dodatkowych kosztów związanych z przejazdem wychowanka i opiekuna oraz zapewnieniem mu w tym czasie opieki. Umożliwienie wyboru zespołu orzekającego wychodzi zatem naprzeciw potrzebom wychowanków i ich opiekunów. Dotychczasowe przepisy umożliwiały ww. wybór zespołu orzekającego tylko w przypadku uczniów będących wychowankami burs, domów wczasów dziecięcych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodków socjoterapii. W projektowanych przepisach umożliwiono zatem wybór zespołu orzekającego wychowankom wszystkich ośrodków, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy. Zrezygnowano jednocześnie ze wskazywania możliwości wyboru zespołu orzekającego w przypadku dzieci i młodzieży przebywających w domach wczasów dziecięcych, biorąc pod uwagę stosowaną praktykę w zakresie ich działalności, w szczególności najczęściej jedynie kilkudniowy czas pobytu wychowanka w domu wczasów dziecięcych.

W § 4 ust. 3 projektu doprecyzowano, że orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i opinie dla dzieci nieuczęszczających do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub placówki, które nie rozpoczęły spełniania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, wydają zespoły działające w poradniach właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Ww. regulacje są zgodne z przepisem § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. poz. 199), który stanowi, że w przypadku, gdy dziecko nie uczęszcza do przedszkola, szkoły lub placówki, pomocy dziecku udziela poradnia właściwa ze względu na miejsce jego zamieszkania.

W § 4 ust. 5 projektu określone zostały warunki, które musi spełnić poradnia, w której będą działały zespoły wydające orzeczenia i opinie dla dzieci i młodzieży niewidomych, słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, w celu uzyskania wskazania przez danego kuratora oświaty do wydawania orzeczeń i opinii dla ww. dzieci i młodzieży, po wcześniejszej akceptacji organu prowadzącego. Obowiązujące dotychczas przepisy nie regulowały tych kwestii, co skutkowało samodzielnym ustalaniem tych warunków przez kuratoria oświaty. Zdarzało się, że orzeczenia dla ww. dzieci i młodzieży były wydawane przez zespoły orzekające, w skład których nie wchodziła specjalistów w zakresie danego rodzaju niepełnosprawności lub poradnia nie zapewniała narzędzi diagnostycznych niezbędnych do przeprowadzenia rzetelnej diagnozy, w następstwie czego wydawane były orzeczenia, które nie uwzględniały wszystkich potrzeb dziecka niepełnosprawnego. Zachodzi zatem konieczność ujednolicenia niezbędnych do spełnienia przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną warunków do wydawania przez nią orzeczeń i opinii dla ww. dzieci i młodzieży. Projekt zakłada, że kurator wskazując publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną do wydawania orzeczeń i opinii dla tych dzieci i młodzieży, uwzględni w szczególności spełnienie przez poradnię następujących warunków:

- posiadanie przez kadre pedagogiczną kwalifikacji i kompetencji zawodowych w zakresie danego rodzaju niepełnosprawności;
- wyposażenie poradni w narzędzia diagnostyczne, umożliwiające ocenę indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, stosownie do rodzajów niepełnosprawności wymienionych w § 4 ust. 4 projektu rozporządzenia.

#### **4) organizacja pracy zespołu orzekającego**

W § 5 ust. 4 projektu uwzględniono możliwość, na zaproszenie przewodniczącego zespołu, udziału w posiedzeniu zespołu orzekającego z głosem doradczym nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem, uczniem lub uczestnikiem zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, wyznaczonych przez dyrektora odpowiednio przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego prowadzonej przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną – osoby kierującej inną formą wychowania przedszkolnego. Projektowana zmiana umożliwi zapoznanie się zespołu z sytuacją dydaktyczną i wychowawczą dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć w danym przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego, szkole czy placówce systemu oświaty do jakiej uczęszcza, co pozwoli na formułowanie precyzyjniejszych i trafniejszych zaleceń dla realizujących te zalecenia przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół i placówek. Na tę potrzebę wskazują dyrektorzy i rodzice. Przewodniczący zespołu orzekającego zawiadamia nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów pracujących z dzieckiem, uczniem lub uczestnikiem zajęć o terminie posiedzenia zespołu.

W § 5 ust. 5 projektu dodano również przepis umożliwiający, na wniosek lub za zgodą rodzica dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych lub pełnoletniego ucznia, udział w posiedzeniach zespołu innych osób, w szczególności asystenta edukacji romskiej, pomocy nauczyciela, lekarza, psychologa, pedagoga, logopedy lub innych specjalistów niewymienionych w § 5 ust. 2-4, wspierających wnioskodawcę w przekazaniu pełnej informacji o potrzebach dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć. Zgodnie z art. 94a ust. 4 i 4a ustawy, osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, mają w procesie kształcenia prawo do pomocy udzielanej przez osobę władającą językiem kraju pochodzenia, zatrudnioną w charakterze pomocy nauczyciela przez dyrektora szkoły. Pomocy tej udziela się nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy. W projekcie uwzględniono również korzystanie w przeprowadzanych badaniach i wywiadach z pomocy odpowiednio asystenta edukacji romskiej lub osoby władającej językiem kraju pochodzenia dzieci i młodzieży, zatrudnionych w charakterze pomocy nauczyciela w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub placówce (§ 9 projektu).

Regulacje są zgodne z przepisami § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532), które

stanowią, że pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce jest udzielana z inicjatywy m. in. asystenta edukacji romskiej, pomocy nauczyciela.

#### **5) wnioskodawcy**

W § 6 ust. 1 pkt 2 projektu dodano do katalogu osób wnioskujących o wydanie orzeczenia obok rodziców dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć także pełnoletniego ucznia. Przepisy obowiązującego rozporządzenia jako jedynych wnioskodawców do wydawania orzeczenia lub opinii wskazują rodziców dziecka, ponieważ dziecko do 18 roku życia pozostaje pod władzą rodzicielską i na rodzicach (opiekunach prawnych) dziecka pozostającego pod ich władzą, spoczywa obowiązek sprawowania pieczy nad dzieckiem i reprezentowania dziecka, które nie posiada do osiągnięcia pełnoletności pełnej zdolności do czynności prawnych. Jednakże zawężenie interpretacji przepisu do rodziców mogłoby prowadzić do sytuacji, w której uczeń pełnoletni, którego stan psychiczny nie uzasadnia jego ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego, pozbawiony byłby możliwości kształcenia specjalnego lub ubiegania się o indywidualne nauczanie, mimo, że przepisy przewidują możliwość organizowania takiego nauczania dla uczniów również po osiągnięciu przez nich pełnoletności. Należy zauważyć, że zdolność do czynności prawnych może zostać ograniczona wyłącznie orzeczeniem sądu w sytuacji, w której stan zdrowia pełnoletniej osoby nie pozwala jej na samodzielnie prowadzenie swoich spraw (np. ze względu na upośledzenie umysłowe czy chorobę psychiczną). Zdolność do czynności prawnych nie ulega ograniczeniu w sytuacji, w której obywatel, z jakichkolwiek względów, pozostaje na utrzymaniu osoby trzeciej. Biorąc pod uwagę powyższe, wniosek o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania (nie dotyczy to opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, które wydawane są dla małych dzieci tj. od chwili wykrycia niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole), może być złożony do zespołu orzekającego, również przez pełnoletniego ucznia.

Zgodnie natomiast z projektowanym przepisem § 6 ust. 2 projektu, w celu realizacji postanowień ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114), przewidziano możliwość złożenia wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii, zarówno w postaci elektronicznej jak i papierowej. Do przyjmowania tych wniosków poradnie mogą wykorzystywać dostępne systemy np. platformę E-PUAP, która daje możliwość bezpłatnego udostępniania usług publicznych poprzez Internet. Podmioty publiczne, korzystając z platformy, nie muszą budować własnych systemów w celu umożliwienia obywatelowi kontaktu z instytucją i załatwienia sprawy. Funkcjonalność Elektronicznej Skrzynki Podawczej (ESP) umożliwia instytucjom publicznym wywiązanie się z obowiązku, wynikającego z ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, przyjmowania dokumentów w postaci elektronicznej (wnoszenia podań i wniosków oraz innych czynności w postaci elektronicznej).

W § 6 ust. 5 zmieniono dotychczasowy przepis regulujący konieczność złożenia dwóch odrębnych wniosków w przypadku ubiegania się o wydanie dziecka, uczniowi lub uczestnikowi zajęć orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego albo orzeczenia o potrzebie kształcenia

specjalnego i orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania. Wprowadzona zmiana daje możliwość złożenia przez wnioskodawcę jednego wniosku, w razie potrzeby wydania dwóch rodzajów orzeczeń lub orzeczenia i opinii, co ograniczy konieczność powielania przez wnioskodawców tych samych informacji dotyczących dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć w odrębnych wnioskach. Doprecyzowano również przepis, wskazując, że wnioskodawca może jednocześnie ubiegać się o wydanie orzeczenia i opinii. Rodzice dziecka niepełnosprawnego mogą bowiem ubiegać się zarówno o wydanie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, jak i orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Obydwa dokumenty zawierają zalecenia, które ze względu na potrzeby dziecka określają formy pomocy dostosowane odpowiednio do jego indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych. Projektowana regulacja uwzględnia konieczność odrębnego uzasadnienia poszczególnych wniosków prowadzących do wydania dwóch odrębnych dokumentów. Powyższe zmiany umożliwiające wnioskodawcy złożenie jednorazowo dwóch wniosków: o wydanie opinii i orzeczenia lub o wydanie dwóch rodzajów orzeczeń, przyczynią się do przyspieszenia procedury ich rozpatrywania, w sytuacji kiedy dziecko może być objęte jednocześnie wczesnym wspomaganie rozwoju i kształceniem specjalnym, wczesnym wspomaganie rozwoju i zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi, kształceniem specjalnym i indywidualnym przygotowaniem przedszkolnym lub kształceniem specjalnym i indywidualnym nauczaniem.

#### **6) treść wniosku o wydanie orzeczenia albo opinii oraz dokumentacja niezbędna do ich wydania**

W § 7 ust. 1 projektu określono zakres danych zawartych we wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii. Wskazano, że orzeczenie i opinia wśród innych danych zawiera także numer PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i nr dokumentu potwierdzającego tożsamość dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć, którego dotyczą. Zgodnie bowiem z przepisami art. 26a i 26b ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 139, poz. 814, z późn. zm.), poradnia przekazując do Systemu Informacji Oświatowej dane dotyczące wydanych opinii i orzeczeń oraz udzielonych form pomocy bezpośredniej, posługuje się numerem PESEL oraz imieniem i nazwiskiem dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

W § 7 ust. 2-6 projektu uszczegółowiono informacje określające rodzaje dokumentacji, dołączanej przez wnioskodawcę do wniosku o wydanie orzeczenia albo opinii, w tym dla dzieci i młodzieży słabosłyszących, niesłyszących, słabowidzących, niewidomych, niepełnosprawnych ruchowo, w tym z afazją albo z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, które powinny być zawarte w dokumentacji dołączonej do wniosku o wydanie odpowiednio opinii lub orzeczenia. Obecne rozporządzenie nie precyzuje wymogów dotyczących dokumentacji uzasadniającej wniosek o wydanie opinii lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, co powoduje dołączanie przez wnioskodawców zaświadczeń lekarskich, które w sposób różnorodny określają występujące u dzieci i młodzieży dysfunkcje, co może skutkować występowaniem nieprawidłowości w wydawanych dokumentach i powodować niewłaściwą z punktu widzenia potrzeb dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć – organizację kształcenia. Obecnie zdarza się, że zespoły orzekające by wskazać w orzeczeniu o potrzebie

kształcenia specjalnego rodzaj niepełnosprawności dziecka lub ucznia określony w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 i 3 ustawy, muszą zwracać się do wnioskodawców o uzupełnienie dokumentacji medycznej, co znacznie wydłuża czas wydania orzeczenia. Doprecyzowanie rodzaju niezbędnej do wydania opinii lub orzeczenia dokumentacji usprawni proces ich wydawania, co przyczyni się do przyspieszenia terminu objęcia dziecka lub ucznia oddziaływaniami wspierającymi jego rozwój.

W § 7 ust. 5 projekt zakłada, że w przypadku złożenia wniosku dotyczącego wydania orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego albo orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania, wnioskodawca zobowiązany został do dołączenia do wniosku zaświadczenia o stanie zdrowia dziecka lub ucznia, w którym lekarz określi przewidywany okres, nie krótszy jednak niż 30 dni, w którym stan zdrowia dziecka lub ucznia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły oraz szczegółowo określi chorobę lub inny problem zdrowotny, powodujący, że stan zdrowia dziecka lub ucznia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły. Pozwoli to zespołowi orzekającemu na uzyskanie pełnej informacji o stanie zdrowie dziecka lub ucznia oraz faktycznych przyczynach uniemożliwiających lub znacznie utrudniających uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły. Umożliwi to jednocześnie niezwłoczne zakończenie przez dyrektora organizacji zajęć indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz indywidualnego nauczania, na wniosek rodziców lub pełnoletniego ucznia.

W § 7 ust. 5 pkt 3 wskazano również, że jeśli w przypadku dziecka lub ucznia, którego stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie odpowiednio do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, istnieje potrzeba by zajęcia te były realizowane w pomieszczeniu odpowiednio w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole – powinno to zostać wskazane i uzasadnione przez lekarza w zaświadczeniu. Powyższa regulacja jest zgodna z przepisami § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. poz. 1157), w którym określono, że indywidualne przygotowanie przedszkolne oraz indywidualne nauczanie może być organizowane odpowiednio w pomieszczeniu na terenie przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, jeśli w orzeczeniu wskazano taką możliwość oraz jednostka oświatowa dysponuje pomieszczeniem, w którym mogą odbywać się takie zajęcia. Ponadto, w przypadku dziecka lub ucznia, których stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie odpowiednio do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, zaświadczenie lekarskie określa, w zależności od potrzeb, możliwość uczestniczenia dziecka lub ucznia w życiu odpowiednio przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, wraz ze wskazaniem zakresu w jakim to dziecko lub uczeń może uczestniczyć w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły (§ 7 ust. 5 pkt 4).

W § 7 ust. 6 doprecyzowano, kiedy konieczne jest dołączenie do wniosku o wydanie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania zaświadczenia lekarza medycyny pracy określającego możliwość dalszego kształcenia w zawodzie, w tym realizacji praktycznej

nauki zawodu - w przypadku ucznia szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe. Konieczność dołączania ww. zaświadczenia do wniosku o wydanie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania dla ucznia szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie została wprowadzona przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych. W projektowanych regulacjach zaproponowano by takie zaświadczenie było dołączane przez wnioskodawcę tylko w sytuacji stwierdzenia jego niezbędności do wydania orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania przez zespół (po zapoznaniu się z dokumentacją dołączoną do wniosku), w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Rezygnacja z obligatoryjności dołączania zaświadczenia wydanego przez lekarza medycyny pracy określającego możliwość dalszej realizacji praktycznej nauki zawodu odpowiada na potrzeby zgłaszane przez wnioskodawców i przewodniczących zespołów orzekających, którzy wskazywali na opóźniające wydanie orzeczenia w wyniku dalekich terminów wizyt, a także ponoszony przez szkołę koszt za wydanie zaświadczenia, w sytuacji, gdy nie było to niezbędne do oceny możliwości dalszej realizacji praktycznej nauki zawodu (np. w przypadku ponownego składania wniosku o wydanie orzeczenia na kolejny okres w związku z przedłużającym się okresem leczenia).

#### **7) praca zespołu orzekającego**

W § 8 ust. 1 projektu dookreślono, iż przewodniczący zespołu umożliwia członkom zespołu zapoznanie się z wnioskiem o wydanie orzeczenia albo opinii i dołączoną do niego dokumentacją oraz ustala termin posiedzenia zespołu. W dotychczasowym brzmieniu przepis nie określał jednoznacznie konieczności zapoznania się z wnioskiem i dokumentacją przez członków zespołu orzekającego.

W § 8 ust. 2 projektu zawarto przepis § 6 ust. 9 obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, informujący o możliwości zasięgnięcia przez zespół opinii nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem, uczniem lub uczestnikiem zajęć, w celu uzyskania informacji o sytuacji dydaktycznej i wychowawczej dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć. W projektowanych regulacjach dokonano zmiany brzmienia dotychczasowego określenia „informacje o problemach dydaktycznych i wychowawczych” na „informacje o sytuacji dydaktycznej i wychowawczej dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć”. W informacji o funkcjonowaniu dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć należy bowiem wskazać nie tylko problemy na jakie napotyka w codziennym funkcjonowaniu, ale również mocne strony. Rozpoznanie sił rozwojowych, zasobów dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć, jak wskazuje literatura przedmiotu<sup>1)</sup>, powinno stać się podstawą planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej i terapeutycznej. Powyższa zmiana pozwoli, w miarę potrzeb, zespołowi orzekającemu na pozyskanie pełniejszej informacji dotyczącej funkcjonowania dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć w sferze dydaktycznej i wychowawczej na terenie danej jednostki oświatowej, przyczyniając się tym samym do dokonania jak

---

<sup>1)</sup> M.in.: Głodkowska J., *Model kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w: Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, Warszawa, 2010 ([www.scholaris.edu.pl](http://www.scholaris.edu.pl)).

najbardziej rzetelnej diagnozy dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć, będącej podstawą wydania opinii lub orzeczenia wraz z zalecaniami zgodnymi z potrzebami dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć.

Dodano także w § 8 ust. 3 konieczność powiadomienia o terminie posiedzenia zespołu – osób, o których mowa w § 5 ust. 4 i 5 projektu. Osoby te podpisują protokół sporządzany w trakcie posiedzenia zespołu (§ 10 ust. 3 projektu). Umożliwi to wzięcie udziału w posiedzeniu zespołu (z głosem doradczym) nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów prowadzących zajęcia z dzieckiem, uczniem lub uczestnikiem zajęć oraz innych osób, w szczególności asystenta edukacji romskiej, pomocy nauczyciela, a także lekarza psychologa, pedagoga, logopedy lub specjalisty, innych niż wymienieni w § 5 ust. 2 i 3 projektu (tj. dyrektora poradni lub upoważnionej przez niego osoby – jako przewodniczącego zespołu, psychologa, pedagoga, lekarza, innych specjalistów). Pozyskanie dodatkowych informacji od ww. osób, pozwoli zespołowi orzekającemu na uzyskanie pełniejszych informacji dotyczących stanu zdrowia i funkcjonowania dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć, przyczyniając się do dokonania pogłębionej diagnozy będącej podstawą wydania opinii i orzeczenia.

**8) wydawanie orzeczeń i opinii dla dzieci i młodzieży należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym oraz dzieci i młodzieży, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki**

W § 9 ust. 1 i 2 projektu dookreślono, że w celu wydania orzeczenia lub opinii dla dzieci i młodzieży należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym oraz dzieci i młodzieży, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, niezbędne jest uwzględnienie ich specyficznych cech wynikających z ich odmienności językowej i kulturowej. Wskazano, że w badaniach psychologicznych należy stosować testy dostosowane do ich możliwości językowych, w tym testy niewerbalne oraz nieobciążone kulturowo. W projektowanych regulacjach § 9 ust. 2 wskazano również, że w przeprowadzanych badaniach dzieci i młodzieży pochodzenia romskiego lub dziećmi i młodzieżą, o których mowa w art. 94a ustawy, oraz wywiadach z ich rodzicami wskazane jest korzystanie z pomocy odpowiednio asystenta edukacji romskiej lub osoby władającej językiem kraju pochodzenia dziecka lub ucznia, zatrudnionych w charakterze pomocy nauczyciela w przedszkolu, szkole lub placówce, jeśli zachodzi potrzeba nawiązania właściwego kontaktu. Uwzględnienie pomocy asystenta edukacji romskiej jest spójne z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w myśl których pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce jest udzielana również z inicjatywy asystenta edukacji romskiej. Powyższa zmiana umożliwi zespołowi orzekającemu na dokonanie rzetelnej i trafnej diagnozy potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć, będącej podstawą wydania opinii lub orzeczenia, w sytuacji, gdy możliwości komunikacyjne (wynikające np.

ze słabej znajomości języka polskiego) lub uwarunkowania kulturowe mogłyby wpłynąć na wyniki pomiaru psychometrycznego. Wprowadzenie projektowanej regulacji pozwoli na eliminowanie błędów wynikających z zastosowania nieadekwatnych do możliwości badanego testów diagnostycznych (np. wnioskowania o upośledzeniu umysłowym dziecka w sytuacji, gdy nie rozumie ono poleceń formułowanych w języku polskim).

#### **9) opracowanie orzeczenia lub opinii**

Przepis § 10 ust. 3 projektu zakłada, iż protokół z posiedzenia zespołu orzekającego dotyczącego wydania opinii lub orzeczenia sporządza się w trakcie posiedzenia zespołu, co wpłynie na jego terminowe i bez zbędnej zwłoki sporządzenie oraz nie spowoduje konieczności pozyskiwania po zakończeniu prac podpisów wszystkich obecnych na posiedzeniu zespołu osób, w tym szczególnie zaproszonych z zewnątrz, wskazanych w § 5 ust. 3-5 projektowanego rozporządzenia. Przepis § 10 ust. 4 projektu zakłada, że orzeczenie i opinię przygotowuje wyznaczony przez przewodniczącego członek zespołu, którego imię i nazwisko umieszcza się w protokole. Uznano również za istotne umieszczenie informacji zobowiązującej osoby biorące udział w posiedzeniu zespołu do nieujawniania informacji o jego przebiegu i podjętym rozstrzygnięciu (§ 10 ust. 5 projektu). Tym samym są zobowiązane do zachowania tajemnicy dotyczącej danych osobowych i danych wrażliwych związanych z jednostką chorobową, rodzajem niepełnosprawności lub deficytami rozwojowymi dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć, jego problemami w funkcjonowaniu społecznym.

#### **10) terminy wydawania orzeczeń i opinii**

W § 11 i 12 projektu określono terminy wydania przez zespół orzekający orzeczeń i opinii. W § 11 określono, że orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka powinny być wydane w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach, tj. np. w sytuacji, gdy z przyczyn losowych – np. choroby dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, nie jest możliwe przeprowadzenie badań diagnostycznych niezbędnych dla zajęcia stanowiska w sprawie, w której ma być wydane orzeczenie lub opinia, lub gdy złożoność zgłaszanego problemu wymaga przeprowadzenia pogłębionej diagnostyki w poradni – w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia złożenia wniosku. W sytuacji, gdy do wydania orzeczenia albo opinii niezbędne jest przedstawienie, przez osobę składającą wniosek, zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia dziecka, a zaświadczenie to nie zostanie przedstawione w terminach wskazanych w § 11 ust. 1 projektu, tj. 30 lub 60 dni, zespół orzekający zobowiązany będzie wydać opinię lub orzeczenie w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia przedstawienia zaświadczenia. Wskazane terminy dotyczące wydawania ww. orzeczeń i opinii mają umożliwić dziecku, uczniowi lub uczestnikowi zajęć jak najszybsze objęcie odpowiednio zajęciami wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi lub kształceniem specjalnym.

W § 12 projektu określono, że orzeczenie o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania dziecka lub ucznia poradnia wydaje w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w § 7 ust. 1, lub

od dnia uzupełnienia dokumentacji zgodnie z § 7 ust. 7. Wskazany termin pozwoli w jak najszybszym czasie na zorganizowanie indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania w: miejscu pobytu dziecka lub ucznia (w domu rodzinnym, placówkach o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy o systemie oświaty) lub odpowiednio w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub w szkole, ze względu na stan zdrowia uniemożliwiający lub znacznie utrudniający uczęszczanie dziecka lub ucznia do danej jednostki oświatowej. Należy również zauważyć, iż 7 dniowy termin wydania ww. orzeczeń, jest związany z zaistniałą sytuacją losową – choroba dziecka lub ucznia powodującą konieczność wydania takich orzeczeń, oraz ma umożliwić dziecku lub uczniowi jak najszybszą realizację odpowiednio obowiązku odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

Dookreślenie ww. terminów, dotyczących wydawania przez zespoły orzekające orzeczeń i opinii, ograniczy możliwość przedłużania działań związanych z wydawaniem orzeczeń i opinii przez zespoły orzekające, co będzie miało wpływ na jak najszybsze objęcie dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć odpowiednio kształceniem specjalnym, zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi, indywidualnym rocznym obowiązkowym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem.

### **11) treść orzeczeń i opinii**

W § 13 ust. 2 projektu doprecyzowano, że w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego określa się zalecane: warunki realizacji indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w tym warunki rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka lub ucznia, odpowiednio zajęcia rewalidacyjne, socjoterapeutyczne lub resocjalizacyjne, formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która powinna być udzielana dziecku lub uczniowi, jego rodzicom i nauczycielom przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub placówkę, do której dziecko lub uczeń uczęszcza, a także przez placówkę zapewniającą opiekę i wychowanie uczniowi w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania oraz przez poradnię.

Projektowane zmiany mają na celu uszczegółowienie zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego, co będzie miało wpływ na właściwą, dostosowaną do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych konkretnego dziecka lub ucznia ich realizację oraz realizację zadań przedszkola, szkoły czy placówki w odniesieniu do dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wskazanych w przepisach:

- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania, kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania, kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204, z późn. zm.);

- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Określono, że w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego należy także wskazać najkorzystniejszą dla danego dziecka lub ucznia formę kształcenia specjalnego spośród form kształcenia: w przedszkolu ogólnodostępnym, specjalnym albo integracyjnym, w oddziale specjalnym albo integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym, w szkole ogólnodostępnej, integracyjnej albo specjalnej, w oddziale specjalnym albo integracyjnym w szkole ogólnodostępnej, innej formie wychowania przedszkolnego, ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym albo specjalnym ośrodku wychowawczym. Do dnia 31 sierpnia 2016 r. kształcenie specjalne może być również organizowane w oddziałach przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych, co uwzględniono w przepisach § 27 projektu. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827 oraz z 2014 r. poz. 7 i 811) z dniem 1 września 2016 r. oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych przekształcają się w przedszkola.

Obecnie obowiązujące przepisy zakładają wskazanie najkorzystniejszych dla dziecka form spośród wymienionych, co daje możliwość określania przez poradnię kilku, a często wszystkich spośród dostępnych form, co w konsekwencji nie daje istotnej z punktu widzenia rodzica dziecka lub ucznia informacji, która z form według specjalistów najlepiej umożliwi realizację jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. W § 13 ust. 8 projektu doprecyzowano, że w orzeczeniu o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych określa się zalecane: warunki realizacji indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczestnika zajęć, w tym warunki rozwijania potencjalnych jego potencjalnych możliwości i mocnych stron.

Natomiast w § 13 ust. 3 i 9 dodano, iż w zależności od potrzeb dziecka lub ucznia niepełnosprawnego lub uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego i orzeczeniu o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych określa się niezbędny sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, w tym wykorzystujące technologie informacyjno-komunikacyjne wykorzystywane odpowiednio w procesie kształcenia tego dziecka lub ucznia niepełnosprawnego lub w realizacji zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z uczestnikiem zajęć. Projektowany przepis jest spójny z przepisami § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych. Przepis § 9 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia określa wśród zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych wsparcie przedszkoli, szkół i placówek we właściwej organizacji kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnych. Wsparcie to polega m. in. na współpracy w określeniu dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych niezbędnych warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci i młodzieży

niepełnosprawnych. Potrzeby w tym zakresie wynikają bowiem z diagnozy potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć będącej podstawą do formułowania przez zespół orzekający zaleceń zawartych w orzeczeniu, pozwalając na optymalną organizację odpowiednio kształcenia specjalnego lub zajęć rewalidacyjnych. Na potrzebę precyzyjniejszego formułowania zaleceń ukierunkowujących działania w zakresie zapewnienia odpowiednich do potrzeb dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, wskazują dyrektorzy przedszkoli, szkół lub placówki, w szczególności ogólnodostępnych oraz rodzice dzieci, uczniów i uczestników zajęć.

Doprecyzowano również przepisy dotyczące treści orzeczeń o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego, indywidualnego nauczania (§ 13 ust. 4-7 projektu). W § 13 ust. 4 i 6 projektu doprecyzowano, że w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania określa się zalecane:

- warunki realizacji indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka lub ucznia, w tym warunki rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka lub ucznia,
- w zależności od potrzeb, formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która powinna być udzielana dziecku lub uczniowi, jego rodzicom i nauczycielom przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę oraz przez poradnię.

W orzeczeniu o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania w przypadku dziecka lub ucznia, którego stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, w sytuacji, gdy zespół uzna, że jest to uzasadnione potrzebami dziecka lub ucznia, określa się możliwość realizacji zajęć indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub zajęć indywidualnego nauczania w pomieszczeniu odpowiednio w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole. Projektowane przepisy dostosowano do przepisów § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, w którym zmieniono regulację dotyczącą możliwości organizowania odpowiednio dla dziecka lub ucznia, którego stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, odpowiednio zajęć indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub zajęć indywidualnego nauczania na terenie przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, ograniczając je wyłącznie do sytuacji, w której są spełnione jednocześnie dwa warunki:

- a) w orzeczeniu wskazano możliwość realizacji indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania w pomieszczeniu odpowiednio w przedszkolu, innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole,

oraz

- b) odpowiednio przedszkole, inna forma wychowania przedszkolnego lub szkoła dysponuje pomieszczeniem, w którym zajęcia dla tego dziecka lub ucznia mogą być realizowane.

Przepisy § 8 ust. 4 pkt 2 oraz ust. 5 pkt 2 obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, wskazywały, że w orzeczeniach o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz orzeczeniach o potrzebie indywidualnego nauczania określany był zakres w jakim wymienione zajęcia mogą być organizowane z grupą w przedszkolu lub z oddziałem w szkole lub indywidualnie w odrębnym pomieszczeniu w przedszkolu lub szkole, co powodowało dużo rozbieżności interpretacyjnych w zakresie realizacji tych zajęć. W projektowanych regulacjach § 13 wskazano, że zespół wskazuje możliwość realizowania zajęć indywidualnie w odrębnym pomieszczeniu w przedszkolu lub szkole, zgodnie z § 13 ust. 5 pkt 1 i ust. 7 pkt 1 projektu. Natomiast zgodnie z § 13 ust. 5 pkt 2 i ust. 7 pkt 2 projektu w przypadku dziecka lub ucznia objętego odpowiednio zajęciami indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania ze względu na stan zdrowia znacznie utrudniający uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, zespół wskazuje w orzeczeniu, w zależności od potrzeb, możliwość uczestniczenia w życiu odpowiednio przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły wraz ze wskazaniem zakresu, w jakim dziecko lub uczeń może uczestniczyć w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły.

Dzieci i młodzież mogą bowiem uczestniczyć w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, jeżeli taka potrzeba wynika z indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych dziecka lub ucznia. Podstawą do takiego działania jest przepis § 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, który wymienia przykładowe rodzaje zajęć, w których dziecko lub uczeń może uczestniczyć, dopuszczając udział dzieci również w zajęciach literalnie nie wymienionych w rozporządzeniu np. zajęciach edukacyjnych, zajęciach dodatkowych, pozaszkolnych itp. Jednocześnie należy zaznaczyć, że udział tych dzieci w ww. zajęciach (organizowanych na podstawie § 10 ww. rozporządzenia) odbywa się poza tygodniowym wymiarem godzin indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania, wskazanym odpowiednio w § 8 (dla przedszkolaków) i § 9 (dla uczniów szkół) ww. rozporządzenia. Zajęcia indywidualnego nauczania oraz indywidualnego przygotowania przedszkolnego prowadzone są bowiem przez wyznaczonych nauczycieli wyłącznie w indywidualnym i bezpośrednim kontakcie z dzieckiem lub uczniem.

Należy jednocześnie wskazać, że możliwość udziału dzieciom i młodzieży objętym indywidualnym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem, których stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, w różnych formach uczestniczenia dziecka lub ucznia w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły, jest organizowany przez dyrektora w miarę posiadanych możliwości organizacyjnych, z uwzględnieniem zaleceń

zawartych w orzeczeniu oraz aktualnego stanu zdrowia dziecka lub ucznia. Istotne zatem z punktu widzenia dyrektora przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły jest precyzyjne określenie potrzeb i możliwości (ograniczeń) dziecka lub ucznia w tym zakresie w orzeczeniu. Projektowane rozwiązanie, spójne z przepisami w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, umożliwia organizację indywidualnego nauczania oraz indywidualnego przygotowania przedszkolnego w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb konkretnego dziecka lub ucznia i jednocześnie z uwzględnieniem warunków organizacyjnych przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego czy szkoły.

W projektowanych przepisach § 19 wskazano, co powinna zawierać opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, w przypadku uwzględnienia przez zespół wniosku o jej wydanie. W stosunku do poprzedniego rozporządzenia uzupełniono § 19 ust. 2 pkt 5 o obowiązek wpisywania nr PESEL dziecka, którego dotyczy opinia, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego jego tożsamość oraz dodano nowe pkt 7 i 8 dotyczące określenia w ww. opinii odpowiednio:

- warunków realizacji potrzeb rozwojowych dziecka, z uwzględnieniem jego możliwości psychofizycznych i potencjału rozwojowego, wraz z uzasadnieniem;
- wskazania rodzaju zajęć specjalistycznych oraz zakresu pomocy, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która powinna być udzielona dziecku i rodzinie, wraz z uzasadnieniem.

Powyższe doprecyzowanie da możliwość organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dziecka zgodnie z określonymi przez specjalistów diagnozujących dziecko, potrzebami. Określenie w opinii warunków realizacji potrzeb rozwojowych dziecka, z uwzględnieniem jego możliwości psychofizycznych i potencjału rozwojowego oraz wskazanie rodzaju zajęć specjalistycznych oraz zakresu pomocy, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która powinna być udzielona dziecku i rodzinie, pozwoli jednostkom systemu oświaty organizującym zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dzieci dostosowanie organizacji tych zajęć do potrzeb dzieci niepełnosprawnych. Przepisy obowiązującego rozporządzenia wskazywały jedynie na potrzebę wskazania odpowiedniej formy pomocy i wsparcia udzielanego dziecku i rodzinie, w szczególności pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym logopedycznej, stosownie do potrzeb, co często, jak wskazywali organizatorzy tych zajęć, okazywały się niewystarczające do opracowania indywidualnych programów wczesnego wspomagania rozwoju lub skutkowały organizacją zajęć nie zawsze zgodnych z potrzebami dziecka. Wskazanie w opinii rodzaju zajęć specjalistycznych ułatwia ponadto właściwy wybór zespołu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, który ma możliwości organizacyjne (kadrę i wyposażenie) do zapewnienia realizacji tego rodzaju zajęć. Powyższa zmiana stanowi szczegółowe wskazanie dla jednostek oświatowych organizujących wczesne wspomaganie rozwoju dzieci, do zapewnienia warunków realizacji potrzeb rozwojowych dziecka oraz rodzaju zajęć specjalistycznych i zakresu pomocy, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej, udzielanej dziecku i rodzinie.

## **12) okres na jaki wydaje się orzeczenie**

W projektowanych regulacjach § 14 ust. 1 zrezygnowano z pozostawienia przepisu dotyczącego możliwości wydawania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego na okres kształcenia w danej szkole. Zgodnie z projektowaną zmianą, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się na okres wychowania przedszkolnego, roku szkolnego albo etapu edukacyjnego. Rezygnacja z brzmienia przepisu w obecnie obowiązującym rozporządzeniu, uniemożliwi wydawanie przez zespoły orzekające orzeczeń na okres dłuższy niż etap edukacyjny (np. sześciu lat w przypadku szkoły podstawowej). Pozwoli to na zapewnienie dzieciom i młodzieży wsparcia i zindywidualizowanej pomocy adekwatnie do zmieniających się potrzeb i możliwości psychofizycznych. Określono, że pierwsze orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe wydaje się na okres roku szkolnego. Należy bowiem zauważyć, że diagnoza upośledzenia umysłowego ma istotne konsekwencje z punktu widzenia edukacji dziecka (szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, którzy realizują odrębną podstawę programową kształcenia ogólnego), dlatego zawsze powinna być formułowana po wnikliwej analizie nie tylko wyników przeprowadzonych badań psychometrycznych, ale również szerokiego spektrum funkcjonowania dziecka - zarówno szkolnego, jak i społecznego. Diagnoza poziomu rozwoju intelektualnego dziecka powinna uwzględniać wykluczenie innych przyczyn napotykanych trudności szkolnych nie wynikających z zaburzeń rozwoju poznawczego, jak np. zaniedbania środowiskowego, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym, niewystarczającej znajomości języka polskiego, okresowego obniżenia sprawności intelektualnej w przebiegu różnych chorób (np. depresji, niektórych chorób nowotworowych mózgu). Specyfika funkcjonowania dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym powoduje, że osiągnięcie konkretnego celu oddziaływań może być znacznie oddalone w czasie i niejednokrotnie zamiast oczekiwanych postępów można obserwować regres w rozwoju i utratę z trudem opanowanych umiejętności, w innych przypadkach dają się natomiast zaobserwować postępy już po półrocznej pracy z dzieckiem. Stanowi to przesłankę do wprowadzenia w projektowanych regulacjach ww. ograniczeń w wydawaniu orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe.

Podobnie w przypadku wydania pierwszego orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wskazano, że wydaje się je na okres roku szkolnego, co umożliwi ewentualne zweryfikowanie postawionej diagnozy upośledzenia umysłowego w stopniu głębokim i wydanie nowego orzeczenia z uwagi na inny rodzaj upośledzenia umysłowego dziecka, dającego szanse dziecku na podjęcie nauki (§ 14 ust. 2 projektu).

W § 14 ust. 3 wskazano także, że orzeczenie o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania wydaje się na okres nie krótszy niż 30 dni i nie dłuższy niż jeden rok szkolny. Do Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłaszane były przypadki dołączania przez wnioskodawców do wniosku o wydanie orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania zaświadczenia o stanie zdrowia dziecka wystawionego na okres np. trzech lat. Rozpoznana choroba lub inna przyczyna powodująca, że stan zdrowia dziecka uniemożliwiał lub znacznie utrudniał uczęszczanie dziecka lub ucznia do przedszkola, szkoły lub placówki, nie wskazywała natomiast na potrzebę tak długiego

okresu indywidualnego nauczania. Dotychczasowe przepisy nie dawały możliwości zespołowi orzekającemu wskazania innego okresu organizowania indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania, niż okres określony przez lekarza w zaświadczeniu. Projektowany przepis pozwoli zespołowi orzekającemu na wydanie orzeczenia na okres zgodny z potrzebami dziecka lub ucznia.

### **13) nieuwzględnienie wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii**

W projektowanych przepisach § 15 ust. 2 doprecyzowano, że w przypadku nieuwzględnienia wniosku o wydanie orzeczenia, zespół wydając odpowiednio orzeczenie o braku potrzeby kształcenia specjalnego, orzeczenie o braku potrzeby indywidualnego przygotowania przedszkolnego, orzeczenie o braku potrzeby indywidualnego nauczania albo orzeczenie o braku potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, wskazuje stosownie do potrzeb dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć zalecane formy pomocy, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która powinna być udzielona dziecku, uczniowi lub uczestnikowi zajęć, jego rodzicom i nauczycielom przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub placówkę, do której dziecko, uczeń lub uczestnik zajęć uczęszcza, oraz przez poradnię. Projektowana zmiana ma na celu zagwarantowanie udzielenia pomocy, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecku, uczniowi lub uczestnikowi zajęć (które nie otrzymało orzeczenia) oraz jego rodzicom i nauczycielom.

Do przepisu § 16 projektu rozporządzenia dodano możliwość wydania nowego orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w razie:

- zmiany okoliczności stanowiących podstawę wydania poprzedniego orzeczenia,
- potrzeby zmiany zaleceń wskazanych w poprzednim orzeczeniu,
- potrzeby zmiany okresu, na jaki zostało wydane poprzednie orzeczenie.

Przepisy § 11 dotychczas obowiązującego rozporządzenia uwzględniały taką możliwość tylko w odniesieniu do orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Uzupełnienie to było konieczne, ponieważ orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydawane jest na okres do 5 lat szkolnych. Pomimo, iż pierwsze orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydaje się na okres roku szkolnego, to w przypadku orzeczenia wydanego na okres do 5 lat szkolnych ww. okoliczności mogą wskazywać na konieczność wydania nowego, aktualnego orzeczenia, w czasie jego obowiązywania. W związku z brakiem uregulowań w tym zakresie, zalecenia zawarte w orzeczeniach o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydanych na okres do 5 lat okazywały się niewystarczające do określenia potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz ich pełnej realizacji. Doprecyzowano również, że orzeczenie wydawane jest na okres do 5 lat szkolnych, zamiast jak wskazano w dotychczasowych przepisach do 5 lat tj. 5 lat kalendarzowych. Zgodnie bowiem z przepisami § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 23 maja 2013 r. w sprawie warunków i sposobów organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim (Dz. U. poz. 529), zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze organizuje się dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim od początku roku szkolnego w roku

kalendarzowym, w którym kończą 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat. W poprzednio obowiązującym rozporządzeniu zajęcia te organizowane były od dnia, w którym dziecko kończyło 3 rok życia do dnia, w którym kończyło 25 rok życia. Projektowane regulacje dostosowane zatem zostały do zmian wprowadzonych w przepisach prawa.

Jednocześnie poszerzono możliwość uchylenia poprzedniego orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zarówno nowym orzeczeniem o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, jak i nowym orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Dotychczas ww. orzeczenia nie można było uchylić orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, nie przewidziano bowiem, by w przypadku osoby z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim nastąpił progres w zakresie funkcjonowania intelektualnego. O zmianę regulacji w tym zakresie, uwzględnioną w projektowanym rozporządzeniu, zwracali się dyrektorzy poradni psychologiczno-pedagogicznych, którzy napotykali jako przewodniczący zespołów orzekających na przypadki zmiany diagnozy poziomu funkcjonowania intelektualnego osób dotychczas objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu głębokim, wskazującej na potrzebę objęcia tych osób kształceniem specjalnym z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Ponadto, w projekcie rozporządzenia określono także możliwość uchylenia poprzedniego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego zarówno nowym orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego jak i nowym orzeczeniem o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

W § 18 projektu rozporządzenia wskazano, że w przypadku nieuwzględnienia wniosku wnioskodawcy o wydanie nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (§ 16 ust. 1) lub nowego orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego albo nowego orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania (§ 17 ust. 1), zespół wydaje odpowiednio:

- orzeczenie o odmowie uchylenia orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego;
- orzeczenie o odmowie uchylenia orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego;
- orzeczenie o odmowie uchylenia orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania;
- orzeczenie o odmowie uchylenia orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

wraz z uzasadnieniem odmowy.

Dotychczas obowiązujący przepis § 13 został uzupełniony o przepis umożliwiający wydanie orzeczenia o odmowie uchylenia orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Na potrzebę określenia takiego wzoru zwracali uwagę dyrektorzy poradni psychologiczno-pedagogicznych napotykając w pracy zespołów orzekających przypadki, w których konieczne było wydanie takiego orzeczenia w sytuacji, gdy poziom upośledzenia umysłowego uczestnika zajęć nadal kształtował się na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu głębokim.

W § 20 projektu określono, że w przypadku nieuwzględnienia wniosku o wydanie opinii, zespół wydaje opinię o braku potrzeby wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, zawierającą: datę wydania opinii, oznaczenie poradni, w której działa zespół wydający opinię, podstawę prawną opinii, skład zespołu, który wydał opinię, imię i nazwisko dziecka, którego dotyczy opinia, jego numer PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego jego tożsamość, datę i miejsce jego urodzenia oraz miejsce zamieszkania, a także imiona i nazwiska rodziców oraz miejsce ich zamieszkania, stwierdzenie, że nie zachodzi potrzeba wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, wraz z uzasadnieniem zawierającym w szczególności: wskazanie okoliczności, które zespół uznał za istotne dla rozstrzygnięcia, oraz wyjaśnienie powodów, na podstawie których zespół stwierdził, że nie zachodzi potrzeba wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, a także wskazanie zalecanych form pomocy dziecku i rodzinie, podpis przewodniczącego zespołu.

#### **14) termin przekazania orzeczenia lub opinii**

Projektowane regulacje przewidują skrócenie terminu przekazania orzeczenia lub opinii, którą zgodnie z przepisem § 21 ust. 1 projektowanego rozporządzenia przekazuje się wnioskodawcy w terminie 7 dni od dnia wydania orzeczenia albo opinii. Daje to możliwość jak najszybszego objęcia dziecka, ucznia lub uczestnika zajęć odpowiednimi oddziaływaniami wspierającymi, zgodnie z jego potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz możliwościami psychofizycznymi.

#### **15) odwołanie od orzeczenia**

W § 22 projektowanego rozporządzenia dookreślono czynności kuratora oświaty w przypadku złożenia przez wnioskodawcę odwołania od orzeczenia. Kurator oświaty rozpatruje odwołanie w terminie 14 dni od dnia, w którym otrzymał odwołanie, dokonując szczegółowej analizy akt sprawy oraz zasięgając, w miarę potrzeb, opinii psychologa, pedagoga, lekarza lub innego specjalisty. Po dokonanej analizie akt sprawy wydaje decyzję, w której utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie albo uchyla zaskarżone orzeczenie w całości lub w części. Decyzja kuratora oświaty jest ostateczna. W przypadku uchylenia zaskarżonego orzeczenia, kurator oświaty przekazuje odwołanie do poradni, do ponownego rozpoznania. Zgodnie z decyzją kuratora oświaty, poradnia wydaje nowe orzeczenie w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji – w przypadku orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania wydaje się w terminie 7 dni od dnia otrzymania decyzji kuratora oświaty. Doprecyzowanie przepisu stało się konieczne w związku z brakiem regulacji związanych z czynnościami kuratora w przypadku złożenia przez wnioskodawcę odwołania od orzeczenia. Projektowany przepis dotyczy także czynności poradni w przypadku wydania decyzji kuratora co usprawni proces utrzymania w mocy zaskarżonego orzeczenia lub wydania nowego orzeczenia w określonych przepisami terminach.

#### **16) uchylenie orzeczenia wydanego niezgodnie z przepisami prawa**

W § 23 ust. 1 dookreślono czynności kuratora oświaty w przypadku orzeczenia wydanego niezgodnie z przepisami prawa. Kurator oświaty uchyla orzeczenie wydane niezgodnie

z przepisami prawa i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania zespołowi, który wydał orzeczenie, oraz informuje o tym wnioskodawców oraz przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub placówkę, do której uczęszcza dziecko lub pełnoletni uczeń.

W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zespół wydaje nowe orzeczenie w terminie:

- 1) 14 dni od dnia otrzymania decyzji – w przypadku orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o braku potrzeby kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i orzeczenia o braku potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
- 2) 7 dni od dnia otrzymania decyzji – w przypadku orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o braku potrzeby indywidualnego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania oraz orzeczenia o braku potrzeby indywidualnego nauczania.

Wprowadzenie ww. regulacji uzasadnione jest zdarzającymi się przypadkami wydawania przez zespoły orzekające orzeczeń niezgodnie z przepisami prawa, co stwierdzone jest podczas kontroli prowadzonych przez kuratoria oświaty oraz podczas rozpatrywania wpływających do Ministerstwa Edukacji Narodowej skarg i pism. Dodanie ww. przepisu pozwoli kuratorowi oświaty uchylić orzeczenie wydane niezgodnie z przepisami prawa i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania zespołowi, który to orzeczenie wydał.

#### **17) organizowanie kształcenia specjalnego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym**

W § 24 ust. 1 projektu, analogicznie do § 6 ust. 1 pkt 2, wskazano, że zapewnienie kształcenia specjalnego przez starostę lub jednostkę samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 71b ust. 5–5b ustawy, odbywa się na wniosek rodzica lub ucznia albo pełnoletniego ucznia. Zespół orzekający wskazuje w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego najkorzystniejszą formę kształcenia, jednak ostateczną decyzję o wyborze formy i miejsca kształcenia podejmują rodzice dziecka, którzy mają wyłączne prawo do decydowania o swoim dziecku, o ile prawo to nie zostanie im ograniczone lub nie zostaną go pozbawieni. Dlatego też uzupełniono dotychczasowy przepis o treści wskazujące na prawo rodziców do wyboru formy kształcenia ich dziecka. Doprecyzowano również termin realizacji - do 14 dni od dnia złożenia wniosku

Jednocześnie w § 24 ust. 3 wskazano przepisy na podstawie, których nieletni są kierowani do młodzieżowych ośrodków wychowawczych, przyjmowani, przenoszeni oraz zwalniani z tych ośrodków, a także które regulują ich pobyt w tych ośrodkach. Realizacja orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w tych ośrodkach odbywa się bowiem w sposób odrębny od określonego w § 24 ust. 1.

#### **18) organizowanie indywidualnego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania**

W § 25 ust. 1 projektu dodano, iż na wniosek rodziców dziecka, dyrektor przedszkola lub szkoły, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego prowadzonej przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną – osobą kierującą

inną formą wychowania przedszkolnego organizuje indywidualne przygotowanie przedszkolne w porozumieniu z organem prowadzącym, w terminie do 7 dni od dnia złożenia wniosku. Dotychczasowy przepis został uzupełniony o inną formę wychowania przedszkolnego, gdzie na wniosek rodziców osoba kierująca inną formą wychowania przedszkolnego, w porozumieniu z organem prowadzącym jest zobowiązana do zorganizowania indywidualnego przygotowania przedszkolnego dziecku posiadającemu stosowne orzeczenie.

W projektowanym przepisie § 25 ust. 2, zgodnie z regulacjami § 6 ust. 1 pkt 2, dodano, że dyrektor szkoły lub placówki, do której uczęszcza uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, w porozumieniu z organem prowadzącym, organizuje indywidualne nauczanie na wniosek rodziców ucznia lub pełnoletniego ucznia.

Ponadto, w ww. przepisach dodano, że indywidualne przygotowanie przedszkolne oraz indywidualne nauczanie organizuje się w terminie do 7 dni od dnia złożenia wniosku. Powyższe zmiany pozwolą na zorganizowanie odpowiednio indywidualnego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania w jak najszybszym terminie, zapewniając tym samym dziecku 5-letniemu obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego oraz uczniowi realizację obowiązku szkolnego i nauki, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty.

#### **19) przepisy przejściowe**

W § 26 uwzględniono przepisy przejściowe, zgodnie z którymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz potrzebie indywidualnego nauczania, wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, zachowują moc do końca okresu, na który zostały wydane, jednak nie dłużej niż do ukończenia szkoły, do jakiej uczęszcza uczeń w dniu wejścia w życie projektu rozporządzenia. Natomiast wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, zachowują moc do końca okresu, na który zostały wydane. Przewidziano, że do wniosków o wydanie orzeczenia albo opinii złożonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia oraz do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Projektowane przepisy tworzą spójny system z regulacjami dotyczącymi:

- 1) warunków organizowania, kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach;
- 2) warunków organizowania, kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych;

- 3) szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych;
- 4) zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży;
- 5) indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot rozporządzenia nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

MINISTER  
EDUKACJI NARODOWEJ  
15 GRU. 2014  
Joanna Kluzik-Rostkowska

DYREKTOR  
DEPARTAMENTU EKONOMICZNEGO

Arkadiusz Jankiewicz

DEPARTAMENT  
KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO I WYCHOWANIA

Anna Wesołowska  
DYREKTOR

12.12.2014r.

DEPARTAMENT  
STRATEGII I WSPÓŁPRACY  
MIĘDZYNARODOWEJ

Grzegorz Chodźcy  
ZASTĘPCA DYREKTORA

DEPARTAMENT KSZTAŁCENIA  
ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO

Jacek Falkowski  
ZASTĘPCA DYREKTORA

11 GRU. 2014

PODSEKRETARZ STANU

Joanna Berdzik

SEKRETARZ STANU

PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Sławecki

DEPARTAMENT

WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Ewa Staniszevska  
ZASTĘPCA DYREKTORA

Ewa Dudek

DEPARTAMENT  
ANALIZY I PROGNOZ

Grzegorz Pochopień  
DYREKTOR

DEPARTAMENT  
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

Jerzy Dąbelski  
ZASTĘPCA DYREKTORA

Małgorzata Szubalska  
DYREKTOR

DEPARTAMENT  
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH  
WYDZIAŁ SPECJALNYCH POTRZEB EDUKACYJNYCH

Elżbieta Nerej  
NACZELNIK WYDZIAŁU

12.12.2014r.

DEPARTAMENT  
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

Monika Tutka  
ZASTĘPCA DYREKTORA

